

143. Quæritur 5. an qui confessus est simplici confessario dubie reservatum, omnino liberetur a reservatione, etiamsi postea illud cognoscat certe reservatum? Negat p. Conc.; sed affirmant communiter Lugo, Dicast Aversa, Spor. Viva, Sanch. et Salm. cum aliis; quia cum confessus sit peccatum tanquam dubie reservatum, jam directe absolutus est (ut fatetur ipse p. Conc.) ideoque remanet directe reservatio ablata. Alius est casus, ut diximus præc. n. 31., quando pœnitens confitetur peccatum uti dubium, et deinde recedatur esse certum, quia tunc tenetur ipse iterum confiteri ut certum, ut suppleat integritati, et ut exponat confessario, ut revera fuit in conscientia; sed in casu nostro, remisso peccato, est jam, ut dictum est, ablata reservatio; unde cessat obligatio adeundi Superiorem, ut liberetur ab illa (1).

144. Quæritur 6. an possit absolvi a reservatis, qui peccavit in confidentiam licentiæ? Aliqui dubitarunt; sed communior sententia affirmat cum Sanch. Lug. Fill. Bon. Molfes. Salm. Aver., etc. Ratio est, quia, esto Superior nolit ut subditus ansam capiat occasione licentiæ, attamen non intendit postea absolutionem negare pœnitenti, quem vere pœnitet sui peccati et proponit illud vitare. Idem diximus de jubilæo n. 69. (2).

145. Quæritur 7. an licentia data pro reservatis extendi possit ad peccata post ipsam commissa? Respondetur non extendi jam, si licentia datur pro solis peccatis speciatim nominatis, aut pro numero determinatis; secus vero si indefinite conceditur; ita communissime Lugo, Ronc. Bonac. Passeri Præpos. Aver. Dicast Salm. etc. excipitur tamen, si pœnitens, ut præsertim licentia concessa est, aliud peccatum committeret post notabile tempus, v. g. post mensem, aut si licentia concessa fuis-

(1) Il. v. quæ 2. — (2) N. 601.

set intuitu alicujus festivitatis particularis (3).

146. Quoad autem facultates Episcoporum absolvendi a casibus papalibus occultis, et impeditis, vide dicenda tract. 20. de privil. n. 36. v. Dubitatum fuit, et n. 38. et quoad facultates Regularium, vide ibidem ex n. 95. et seqq.

CAPUT VIII.

De sigillo confessionis.

147. Obligatio sigilli.

148. De iis qui tenentur ad sigillum.

149. An teneatur qui est requisitus de concilio a confessario ex pœnitentis licentia.

150. An consultus ab ipso pœnitente.

151. An qui legit solum confessionis.

152. Cadunt sub sigillo. I. Peccata etiam levia. II. Peccata complicit, sed ex licentia pœnitentis potest admoneri complex.

153. III. Objectum peccati. IV. Pœnitentia. V. Circumstantiæ, sed non impertinentes. VI. Revelationes, et virtutes quando, etc. VII. Scrupuli.

154. VIII. Defectus naturales.

155. Casus de pœnitente surdo.

156. Casus in quibus non adest obligatio sigilli. De licentia pœnitentis; et an liceat eum admonere intra confessionem, quin ab eo petatur licentia.

157. Casus in quibus læditur sigillum. I. Qui diceret in monasterio, etc.

158. Qui diceret in oppido, etc.

159. II. Qui utitur notitia confessionis ad gubernationem, cum gravamine, etc.

160. Si redit pœnitens mala conscientia.

161. An confessarius possit sibi aversa de damnis, etc.

162. An possit præberi schedula confessionis, etc.

163. Si pœnitens minetur mortem, etc.

164. An liceat uti opinionibus probabilibus, etc.

147. Sigillum sacramentale inducit obligationem tacendi peccata et omnia alia in confessione manifestata in ordine ad absolutionem etiam colloquendo cum ipsomet pœnitente:

(3) N. 601. quæ 4.

et hæc obligatio est ita stricta, ut confessarius in nullo casu et tempore possit ea revelare, licet mortem subiturus esset. Ut clarius super hæc materia valde implicata procedam, adnotemus hic primo loco eos qui tenentur ad sigillum: secundo ea quæ cadunt sub sigillo: tertio casus in quibus læditur sigillum: quarto casus in quibus non læditur.

148. Et primo loco adnotabimus eos, qui tenentur ad sigillum. Generaliter loquendo, tenentur omnes ii, ad quos quocumque modo pervenit notitia confessionis. Sed loquendo in particulari, tenentur 1. Confessarius, qui frangendo sigillum tria peccata committeret: sacrilegii ob injuriam quam infert Sacramento, injustitiæ qua afficit pœnitentem et etiam defractionis, si peccatum non esset publicum. Confessarius, si forte interrogaretur de peccatis auditis, potest recte affirmare etiam juramento se nihil audivisse; nam de omnibus, quæ ipse in confessione excepit, nullam habet scientiam communicabilem; ita communiter s. Anton. Suar. Laym. Wigandt, Antoine, et alii cum s. Thoma (1) qui dicit: *Potest jurare, se nescire, quod scit tantum ut Deus.* Et hoc etiamsi, ut dicunt Lug. Vasq. Suar. Laym. Croix; etc. (contra Conc.) confessarius requisitus esset ad respondendum non ut homo, sed ut Dei minister: aut si requisitus esset ad respondendum sine æquivocatione, ut dicunt Lugo, Holzm. Croix, etc.; nam tunc ille jam respondet sine æquivocatione, nempe intelligitur sine illo æquivoco quod potest licite omitti; nam contra interrogans non habet ius ut ei respondeatur sine illo æquivoco quod non potest omitti sine peccato. Si vero confessarius interrogatur, an vel ne dederit absolutionem pœnitenti, respondere debet: *Functus sum officio meo.* Sed sic dicere aliquando etiam suspensionem negatæ absolutionis afferre potest; unde omnibus istis interrogationibus teme-

(1) In 4 dist. 21. q. 3. a. 1. ad 3.

re factis semper satius erit respondere exprobando sic: *Suntne interrogationes faciendæ!* Si autem accideret casus quod confessarius non absolvisset, et clericus interrogaret, utrum pœnitens communicatus sit. Confessarius respondere debet: *Interroga eum, an velit communicare* (2). 2. Tenetur etiam ad sigillum Prælati qui requisitus fuit de licentia pro casibus reservatis, ut recte dicunt Suar. Lugo, Conc. et Salm. (contra Castropal. et Vasq.); quia secus redderet odiosa confessio. 3. Interpres. 4. Qui audiret aliquod (etiam casu inculpabiliter) a pœnitente prolatus in ordine ad confessionem, ut dicunt commun. Bonac. Laym. Castrop. Salm., etc. contra Sot. Ita pariter qui auscultat peccatum voce elata confessum, sed in aliqua necessitate naufragii, conflictus, etc.; secus autem si pœnitens tantum ad suam confusionem vellet publice confiteri, Castr. Coninch. Salm., etc. 5. Omnes quibus aliquid sacrilege revelatum est, communiter Laym. Holz. Salm. Conc. Spor., etc. 6. Laicus qui dolo se finxisset confessarium, Suar. Lugo, Ronc. et alii communiter contra Sotum, et Vasq. 7. Qui alterius rudis confessionem scripsit. Nonnulli addunt etiam pœnitentem sub eodem sigillo sacramentali teneri ad reticenda ea quæ confessarius ei dicit; sed hoc negat communis et vera sententia cum Layman, Wigandt. Suar. Castrop. Bonac. Salm. Holzm. Busemb., etc. quia revera jus sigilli institutum est in pœnitentium beneficium. Omnes tamen conveniunt cum Holz. pœnitentem vinculo secreti naturalis teneri ad reticenda a confessario sibi dicta, quorum pro palatio potest illi demerere esse; et ego subjungo tunc vinculum esse strictius simplici naturali; dum consilia ab aliis data sunt spontanea, sed illa confessarii data sunt ex officio et obligatione; unde infero quod rarissimus esse posset casus in quo pœni-

Lib. 6. n. 645. 646.

tens tale secretum licite revelare posset, cum damno confessarii (1).

149. Quæritur 1. an doctor, quem confessarius consulti de licentia poenitentis, teneatur ad sigillum sacramentale? Negant Castr. Vasq. Tamb. Diana, etc. dicentes tunc peccati notitiam non haberi ex confessione, sed ex manifestatione facta ex licentia, et consequenter nomine poenitentis; unde sicut non teneretur ad sigillum sacramentale, qui consultus esset ab ipsomet poenitente, ita nec requisitus poenitentis nomine. Sed communius et probabilius affirmant Silv. Navar. Lugo Laym. Bonac. Sporer Croix Petrocor. Ronc. Mazot. et Viva, et expresse docet s. Thomas (2). Ratio est quia eadem Sacramenti institutio exigit ut remaneat sigilli obligatio unicuique ad quem pervenit notitia peccati causa confessionis, alias confessio semper redderetur odiosa. Opponit Tamb. quod poenitens in danda licentia præsumitur voluisse abstrahere illam notitiam ab obligatione sigilli; sed nos respondemus cum Lugo et Spor. quod imo præsumitur oppositum, nempe quod quilibet poenitens, danda licentiam, eam det majori quam imponere potest restrictione, cum agatur de re tam odiosa quam est peccata sua propalare (3). Advertendum tamen hic quod, non obstante sigillo, doctor qui consilium dedit, donec iudicium per absolutionem non perfectum est, potest libere loqui de illo casu cum confessario, et cum aliis in consilium convocatis, quia moraliter sic intelligitur fuisse data licentia. Advertendum etiam, quod si evenit unquam quod duo confessarii semotim peterent consilium ab eodem doctore de poenitentis licentia, dicit Lugo, quod non potest doctor cum secundo loqui de circumstantiis auditis a primo, et ignotis secundo; sed pace tanti

(1) L. 6. n. 647. — (2) In 4. dist. 21 q. 3. a. 4. q. 3. et a. 2. ad 4. — (3) L. 6. n. 648.

doctoris, ego contrarium sentio quia cum poenitens det licentiam secundo confessario loquendi de casu cum eodem consultore, sicut certe credendum est nihil aliud velle poenitentem quam consilium rectum, ita etiam certe præsumendum est illum consentire, ut consultor dicat quicquid scit, et quicquid dicendum sit, ut bonum præbeat consilium (4).

150. Quæritur 3. an teneatur ad sigillum quem ipse poenitens consulit de confessione quam alii facere intendit? Affirmant Tamb. Conc. Spor. Antoine Croix Diana, etc., dum dicunt quod dum oportet poenitentibus consilium capere ut bene confiteantur, si consultor non teneretur ad sigillum, confessio redderetur odiosa. Sed probabilius negant Suar. Castrop. Avers. Henriq., etc. Ratio est quia sigilli sacramentalis obligatio non oritur nisi ex sola confessione sacramentali, ad finem recipiendi absolutionem facta, ut docent omnes cum Vasq. Suar. Gabriel Coninch. Castrop. cum eodem p. Conc. et cum s. Thoma (5) qui dicit: *Sigillum sacramentale confessionis non se extendit, nisi ad ea de quibus est sacramentalis confessio*. Unde fit quod consiliarius in quantum ad notitiam ei præstitam ad consilium ab eo capiendum (non autem absolutionem), tenebitur ille quidem ad sigillum naturale, non autem sacramentale. Ad rationem oppositam respondetur quod timor revelationis redderet consultationem jam odiosam, sed non confessionem. Si unquam consultatio in aliquo casu esset necessaria ad confessionem, non negamus tunc revelationem reddituram fore confessionem odiosam; sed hunc casum nescimus reperire, quod quis ut confiteatur, debeat absolute alios consulere præter confessarium. Secus autem esset, meo iudicio, contra Henriq., si poenitens consuleret confessarium, ut postea apud ipsum con-

(4) N. 648. ad notandum 2. — (5) In 4. d. 21. a. 4. q. 3. v. sed contra.

feretur de ipsismet, quæ tunc illi aperit: quia tunc illa consultatio iudicatur confessio proxime inchoata, dum facta est ad recipiendam ab eo ipso absolutionem (1).

151. Quæritur 1. an teneatur ad sigillum qui legit chartam, ubi poenitens scripsit suam confessionem? Affirmant Spor. Ronc. et alii pauci; tum quia illa scriptura est proxime ordinata ad confessionem futuram; tum quia manifestatio talis scripturæ redderet odiosam confessionem; sed negant communissime, et probabilius Sor. Nav. Suar. Bonac. Wig. Sayr. Laym. Coninch. Lugo Castrop. Holzm. Viva Elbel Salm., etc., quia sigillum non contrahitur in præparatione ad confessionem, sed dumtaxat in confessione actuali aut proxime inchoata, ut superius diximus. Et cum scriptura ordinariè non sit necessaria ad confitendum, respondetur ad secundam rationem oppositam (pari modo ac responsum est in questione antecedenti) quod timor revelationis scripturæ redderet odiosam scripturam, non autem confessionem. Recte tamen excipiunt 1. Lugo Spor. Holzm., etc., si illa scriptura confecta esset a muto qui non posset aliter confiteri. 2. Si esset epistola ad Superiorem scripta pro obtinenda licentia reservatorum. 3. Si illa charta, ut recte dicunt Viva, Wigandl, cum ipso de Lugo, esset consignata sacerdoti pro confessione facienda, quia tunc etiam habetur tanquam confessio inchoata: aut (addunt) si illa charta relicta esset casu in confessionali post factam confessionem. Cæterum extra hos casus, ut dicunt Laym. Castrop. et Spor., qui legeret huiusmodi scripturas (et tanto magis qui eas proderet) non potest excusari a peccato gravi, nisi sciret certo ibi contineri levissima peccata. Addunt amplius Laym. et Spor., quod peccata ibi contenta non possent revelari, nisi in casu maxime necessitatis, ut esset ad salvan-

(1) L. 6. n. 649.

dam rempublicam, aut vitam innocenti (2).

152. Secundo loco adnotantur quæ cadunt sub sigillo, et sunt: 1. Omnia peccata poenitentis ab illo manifestata animo se accusandi (non autem si narrata fuissent per modum simplicis narrationis) etiam venialia licet minima; nam in materia hujus sigilli certum est apud omnes non dari parvitatem materiæ; et hoc licet poenitens indispositus recessisset sine absolutione (3). 2. Peccata complices a poenitente manifestata etiam sine necessitate (4): jam dictum est *præc. num. 41.* nunquam licere confessario interrogare poenitentem de nomine complices. An cum licentia possit admonere complicem; negant Tamb., cum Vasq. dicentes peccata complices etiam cadere sub sigillo sacramentali, adeo ut confessarius nequeat de illis loqui, non petita licentia tam poenitentis quam complices. Sed affirmat vera sententia cum s. Anton. Gers. Adri. Navar. Lug. Ronc. Croix, etc. nam sigillum sacramentale ad nihil aliud institutum est, nisi ut poenitentes libenter se confiteantur, quin timeant ne futurum sit ut peccata sua sciatur. Nec valet dicere quod alias confessio redderetur alii odiosa; nam respondetur quod illud tantum odium confessionis evitandum est, quod retrahit poenitentes a confessione, non autem illud quod movet impios ad optandum ne eorum complices confiteantur. Cæterum confessarius non debet esse importunus in petendis licentiis replicatis petitionibus; nam illis licentiis quæ non sunt omnino spontaneæ et plene liberæ, etiam obtentis, ille nec uti poterit (5).

153. 3. Cadit etiam sub sigillo obiectum peccati v. g. si filius accusatur se odisse patrem, quia ille rixatus est: rixa patris esset obiectum peccati, quæ rixa non potest manifestari a confessario, ut communiter

(2) N. 650. — (3) N. 637. — (4) N. 640. ad 2. — (5) L. 6. n. 644. dubit 4.

Filliac. Viva Renzi Spor. et Tamb. Probabiliter tamen hi duo postremi aa. dicunt, quod si quis v. g. confiteatur se gavisum de homicidio in publica platea commisso, homicidium non caderet sub sigillo, quia tunc non censetur voluisse secreto ligare, quod publice notum est. Cæterum est regulariter accepta ab omnibus illa regula, quod non cadunt sub sigillo omnia illa quorum manifestatio non inducit periculum revelationis directe aut indirecte, nec gravamen pœnitentis (1). 4. Pœnitentia imposita si illa est gravis, imo melius dicendum, si non est de minimis, quæ plerumque solent imponi pro venialibus levissimis. 5. Omnes circumstantiæ peccatorum etiam explicatæ post absolutionem, quoties illæ defectæ sunt in ordine ad confessionem; v. gr. si quis confiteretur Ordinibus initiatum fuisse cum esset spurius, aut se jactasse pro docto cum esset ignarus; ignorantia tunc et esse spurium cadunt sub sigillo. Et hoc currit etiam in dubio an circumstantiæ declaratæ sint nec ne in ordine ad confessionem, ut communiter dicunt Suar. Bonac. Salm. Tamb. Croix et Mazzotta (2). Cæterum recte notant Coninch. Tannerus et Diana, quod non adest obligatio sigilli de illis quæ a pœnitente tantum per accidentem narrantur, et minime ad confessionem vel ad peccatorum explicationem conferunt (3). 6. Cadunt sub sigillo revelationes et virtutes, cum deteguntur confessario ad manifestandum aliquem defectum commissum, aut propriam ingratitude erga Deum; secus vero si manifestantur tantum ut confessarius statum animæ suæ cognoscat. Ita scite distinguunt Lugo Croix Ronc. Mazzotta et Viva. 7. Cadunt sub sigillo scrupuli et scrupulositas, quam pœnitens in exponendis peccatis suis, vel in declaranda conscientia sua ostendit, ut recte di-

(1) Ib. dubit. 2. — (2) N. 637. ad 2. — (3) N. 644. v. 3. Pœnitentia. ad 4.

cunt Coninch. Lugo et Granat. contra Marchant., quia saltem in obliquo est materia confessionis. Secus autem esset, dicit Lugo, si scrupulositas non appareret ex pœnitentis relatione, sed appareret ex modo ipso confitendi; sed huic nec acquiescere valeo, dum rationabiliter dicunt Castrop. Hurtad. Coninch. Spor. Tamb., etc., quod multi ægre ferunt se haberi et vocari scrupulosos, præcipue si sunt prælati et confessarii, aut iudices, etc.: quia esse scrupulosus saltem est defectus naturalis, cum sit signum perplexæ et confusæ mentis, et tales defectus naturales per confessionem cognitos non licet propalare, ut mox dicemus. Quapropter ego non admittam, nisi loquamur de secularibus, qui cum dicuntur esse scrupulosi potius laudantur, dum sic habentur timoratæ conscientiæ (4).

154. 8. Cadunt etiam sub sigillo (ut jam innuimus) defectus naturales pœnitentis. v. gr. quod sit surdus, balbutiens, pauper, ignarus, etc. quoties habetur eorum notitia ex confessione, ut dicunt communiter Suar. Lugo, Busemb. Roncagl. Mazzot., etc. Et hoc etiam pœnitens exponeret tales suos defectus sine necessitate, sed solum ad meliorem suorum peccatorum explicationem, ut recte notant Lugo Salm. Croix, etc.; secus autem, ut subjungunt communiter iidem aa. citati, si illorum manifestatio nihil ad confessionem referret; nam tunc non censetur pœnitens velle eos subjicere sigillo; imo etiam si vellet subjicere dico quod non posset dum ille impertinenter eos manifestat (5). Quod dicunt Lugo Navar. Ronc. Mazzot. et alii cum Diana (qui eam opinionem vocal communem, sed verum non est, ut videbimus) nec cadere sub sigillo defectus qui innotescunt ex ipsismet actionibus pœnitentis, aut ex modo confitendi, v. gr. quod sit rudis, balbutiens, aut naturæ impatientis, ir-

(4) N. 644. — (5) Lib. 6. n. 642.

resolutæ, etc., quia tunc (ut loquuntur) non est quod manifestentur, sed committantur in confessione: Spor. Tamb. Conc. Antoine Renzi, etc. re fellunt, dicentes quod quoties ipsi percipiuntur causa peccatorum explicationis, propalatio eorum redderet odiosam confessionem: nec acquiescere valeo illi quod dicunt iidem aa. Spor. Tamb. et Conc. cum Wigandt et Viva, quod non adsit sigillum pro talibus defectibus, si a pœnitente referuntur, ita ut ex circumstantiis appareant communiter noti, quia tunc (ut dicunt) non præsumitur pœnitens eos narrare, nisi ut notos, dum recte dicit Holzm. eorum manifestationem posse aliquo modo retardare pœnitentes a confessione. Nihilominus hoc intelligitur tantum pro iis defectibus quorum manifestationem ex se ægre ferre potest pœnitens, ut esset dicere quod sit hebes mente, natura iracundus, rudis, incapax, pauper (si ille est civilibus natalibus); non vero cum sunt defectus qui rubori aut exprobrationi ei non sunt, ut est esse cæcus, surdus, mendicans, et hujusmodi; et contra jam communiter innotescunt. Nec etiam puto licere plerumque, contra id quod dicit Lugo, manifestare peccata commissa a pœnitente dum confitetur, v. g. convicia illata ab eo in confessarium, et hujusmodi, quia in hoc indirecte manifestaretur aut absolutio denegata, aut aliqua vehementer objurgatio. Quod autem dicit Ronc. quod si pœnitens communiter nosceretur nimis prolixus et molestus in confitendo, confessarius non frangit sigillum, si ab eo aufugeret, ut liberaretur ab illo tædio; hoc potest admitti, sed tantum quando communiter una simul ille pœnitens haberet bonæ conscientiæ: secus autem dicerem, si adesset suspicio quod ejus conscientia sit gravata etiam culpis gravibus.

155. Loquamur hic de illo casu facili eventu, sed qui apud aa. non invenitur discussus. Quæritur quid

faciendum confessario, si quis confitendo confuse de materiis gravibus, et interrogatus a confessario de circumstantiis, et de habitu, cognosceretur esse surdus, dum non respondit, aut respondit abs re; et contra confessarius ob adstantes non posset vocem elevare? Ego sic dico: Si circa principium confessionis animadvertit pœnitentem esse surdum, tunc ei imponere debet ut tempore et loco opportuno redeat, cum non adsint qui eum audire possint; et interim potest circumstantibus indicare ejus surditatem, cum illa est communiter nota. Sed si in progressu confessionis id animadverteret, tunc non potest confessarius elata voce ei imponere ut redeat, quia aliis suspicionem ingereret illum de materia gravi confessum fuisse; ideoque in tali casu dicerem, quod confessarius cum peccata meliori modo quo possit, intelligere curaverit, absolutionem det pœnitenti absolutam, si probabiliter eum judicat dispositum; conditionatam, si de dispositione dubitat; et pœnitentiam in hoc casu debet adjungere levem, cum alii eam audituri sunt (1).

156. Tertio loco adnotamus casus ex quibus non oritur obligatio vel fractio sigilli. I. Cum confessio fuit ficta, aut pravo fine facta, v. g. furandi, seducendi confessarium, aut ei illudendi. II. Si quis diceret aliquid, et se protestaretur id dicere sub sigillo confessionis, in hoc nunquam adest sigillum sacramentale, quia tale sigillum oriri nequit, nisi a solo Sacramento (2). III. Si confessarius dicit in generali confessionem fuisse de materia levi. Dico materia levi, quia esset fractio sigilli dicere eam fuisse de pluribus venialibus, aut nominare aliquam culpam, licet minimam, in particulari, cum in hoc sigillo non detur parvitas materiæ: ita communiter Laym. Suar. Lugo, Salm. etc. (3). IV. Si laudat conscientiam pœnitentis, sed in

(1) L. 6. n. 644. v. petes hic. — (2) N. 636. — (3) N. 640.

hoc advertere debet, ne suspicionem det malæ conscientie aliorum qui eodem tempore forsitan sibi confessi essent. V. Si dicit se aliquem confessum fuisse, modo pœnitens ei non vetuisset ne se proderet; aut modo ille clam ad confitendum non venisset, ut advertunt Navar. Busemb. Holz. Sporer etc. VI. Si generaliter loquitur se audivisse tale quoddam peccatum in confessione, ita tamen ut moraliter non possit in pœnitentis cognitionem venire; sed in hoc ceteroquin confessariis non modica cautio adhibenda est, præsertim loquendo in oppidis; quia sæpe ob circumstantias personæ, aut oppidi auditores facile possunt venire in cognitionem, aut saltem in suspicionem pœnitentis. VIII. Si utitur notitia habita extra confessionem, modo non manifestet aliquam circumstantiam ex sola confessione cognitam. Et in hoc etiam caute procedendum est, quia aliquando, si non est revelatio, saltem potest esse circumstantibus periculum scandali, cum apprehendere possint sic confessiones revelari (1). VIII. Si manifestat aliquid ex licentia pœnitentis, quod certe licitum est, ut docent Nav. Laym. Lugo Conc. Wigandt Roncagl. et alii communiter cum s. Thoma (2) contra Sotum Durandum et alios pauciores, qui dicunt non posse pœnitentes hanc dare licentiam; sed nos dicimus cum communi, quod tale sigillum, sicut tantum in pœnitentium favorem impositum est, ita ipsi possunt remove. Advertendum tamen, quod ut confessarius uti possit tali licentia, debet esse 1. expressa; 2. omnino spontanea; unde non potest uti ea, qui unquam eam obtinisset minis, aut metu reverentiali, ut esset si eam obtinisset replicatis petitionibus, postquam pœnitens in principio renuisset eam dare. Quapropter semper consultum est ut inducatur pœnitens ad loquendum extra confessionem de eo, quod patet facere debet; 3. non

(1) N. 638. — (2) In 4. dist. 21. q. 3. a. 2.

sit revocata, quia pœnitens semper potest eam revocare: et idem puto currere, quando censetur pœnitens in alio casu, si adesset, fore ut eam revocaret, quia tunc uti tali licentia videtur fore ut redderet etiam odiosam confessionem. Advertendum hic cum Henriq. Graffis et Diana, quod in dubio an confessarius nec ne locutus fuisset de licentia, potius credendum est confessario, quam pœnitenti, aut ejus hæredibus, v. gr. quando confessarius ex licentia pœnitentis detegit restitutionem faciendam. Præterea advertendum interdum talem licentiam facto concedi a pœnitente, nempe cum ille ex se de rebus in confessione manifestatis loqui incipit, ut comm. docent Tann. Bon. Suar. Conc. Antoin. Roncagl. Bus. Salm. et alii cum Lugo, qui præterea advertit quod tunc perseverat jam iudicium sacramentale, cum illa licentia censeatur moraliter conjuncta cum confessione facta (3). Jam dictum est præc. n. 124. numquam licitum esse monere pœnitentem, non petita ab eo licentia de errore in confessione commisso. Licitum est tamen intra confessionem monere de omnibus defectibus commissis, et peccatis confessis etiam in præteritis confessionibus, ut communiter Lugo Salm. Wigandt Conc. Antoin. Roncagl. Sporer, etc. (quicquid dicant Diana et Fagund.) quia sæpe pertinet ad confessarii officium meminisse rerum præteritarum, quoties censetur prodesse pœnitenti. Ne quis dicat pœnitentem retinere jus sigilli etiam in nova confessione quam facit, imo dicendum est potius confessarium in actu confessionis habere jus dicendi quicquid prodest pœnitenti, et sciendi ea omnia, quorum notitia potest inservire ad melius monendum pœnitentem (4). Et hoc dicunt etiam communiter præfati alicere confessario hoc facere immediate post absolutionem (5).

(3) L. 6. n. 651. — (4) N. 653. — (5) N. 652.

157. Quarto loco notantur casus, quando læditur sigillum. Regula generalis est quod læditur sigillum, quoties utitur confessione, directe vel indirecte revelando peccatum, aut in pœnitentis gravamen. Sed descendamus ad casus particulares. I. Frangit sigillum, qui diceret se in tali monasterio audivisse peccatum grave ejusdam Religiosi, aut diceret quod ibi committuntur peccata gravia, licet personam reticeret, quia tunc quilibet ejusdem monasterii damnus pateretur; ita communiter Suarez Busemb. Diana Conc. Castr. Laym. etc., quidquid dicant Escob. Henriq. etc., idem dicit Diana cum Maldero, si diceret se audivisse peccatum alicujus Religiosi talis ordinis. Sed probabiliter huic contradicit P. Conc.; dum hoc dicere non censetur sigilli revelatio, nec gravamen pœnitentis, nam in quolibet ordine communiter adsunt Religiosi pravi; modo illa non esset religio strictæ observantiae (1). Dicit etiam Diana quod confessarius alicujus monasterii Monialium scandalum afferret, si concionando nominaret defectus in confessione auditos. Sed hoc etiam intelligendum est cum grano salis, nempe in casu quo nominaret aliquam culpam particularem alicujus Monialis, aut illius monasterii; secus autem si loqueretur in communi de defectibus quæ communiter in omnibus monasteriis committi solent aut possunt; alias qui audit confessiones in monasteriis, numquam posset ibi concionari; quod dicendum non est et communiter oppositum fert usus, et constat ex cap. Si sacerdos, afferendo num. seq. (2).

158. Quæritur autem an frangat sigillum qui diceret in tali oppido committi talia peccatorum genera, quæ ipse audivit in confessione? Negant Navar. Ren. Fagund. etc.; sed communissime et merito affirmant Suar. Bonac. Tamb. Laym. Lugo Conc. Diana Viva Castrop. etc., si lo-

(1) N. 654. v. dubit. 2. — (2) N. 654. sub init.

cus est parvus; quia tunc revelatio, cum redundaret in infamiam communitatis, redundaret etiam in gravamen pœnitentis. Secus autem si oppidum est magnum, et delicta sunt publica, ut dicunt iidem aa Lugo Conc. Viva, etc. cum Petrocor. et Habert, qui recte hoc permittunt tunc etiam concionatoribus, modo non manifestent vitia, contra quæ invehuntur, se audivisse in confessione; et modo non descendant ad circumstantias particulares, et disserter in generali, ut dictum est cap. Si sacerdos de offic. jud. ord., ubi hoc habetur. Si sacerdos sciat pro certo, aliquem esse reum alicujus criminis, vel sic confessus fuerit... non debet eum arguere nominatim, sed indeterminate (3). Dubium tamen restat quodnam oppidum dicatur parvum, et quodnam magnum. Ego sic dicerem, sicut aliorum etiam ceppi consilium, ut dici possit: Hic regnat v. g. blasphemiam, requireretur ut oppidum constaret saltem tribus millibus personis circiter; sed minus si tantum diceretur: Hic committuntur multa peccata gravia, quin nominetur in specie. Ut nominetur autem aliquod peccatum afferens infamiam, (quod tamen esset etiam publicum) meo iudicio requiritur ut oppidum sit valde populo frequens, v. g. 6. aut 7. millibus animarum. Si concionator vero haberet notitiam peccatorum extra confessionem, potest majore libertate loqui; sed pariter cautione utendum est, ne suspicionem revelationis ingerat illis qui ei confessi sunt (4).

159. Frangit sigillum qui utitur notitia confessionis ad externam gubernationem in pœnitentis gravamen. Hoc est contra id quod scribit Sambovius, innixus multis aa. antiquis Adrian. Valent. cum s. Bonavent. et s. Thomas (5). Sed Clemens VIII. Decr. 1594. die 26. maii hoc

(3) Ibid. v. dubit. 1. — (4) L. 6. n. 654. v. dubit. 1. — (5) Suppl. q. 41. a. 1. ad 3.

prohibuit dicens : *Tam Superiores pro tempore existentes, quam confessarii qui postea ad superioritatis gradum fuerint promoti, caveant diligentissime, ne ea notitia quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur.* Et licet hoc decretum fuerit editum tantum pro regularibus Prælati, recte tamen Croix, et Holzm., quicquid dicat Habert, tenent extendi etiam ad sæculares, cum certe ratio currat etiam de ipsis, nempe quia alias confessio redderetur odiosa. Præterquam quod clarius hoc factum est ex alio Decreto S. C. publicato ex mandato Innoc. XI. anno 1682. quo sequens propositio damnata fuit : *Scientia ex confessione acquisita uti licet, modo fiat sine directa aut indirecta revelatione, et gravamine penitentis ; nisi (en quod damnatum fuit) aliud multo gravius ex non usu sequatur, in cuius comparatione prius merito contemnatur.* Deinde statuit : *Mandantes etiam universis Sacramenti Pœnitentiæ ministris, ut ab ea (doctrina) in praxi deducenda prorsus abstineant.* Itaque ex præfato Decreto velutum est uti notitia confessionis in pœnitentis gravamen, licet ex non usu majus damnatum ei eveniret. Hinc recte dicunt Croix Viva Holzm. et Mazzot. (contra id quod etiam dicit Sambov. cum s. Anton.) numquam licere ex notitia confessionis remove indignum ex officio, aut ei negare suffragium ad electionem officii, aut beneficium, aut negare ei Sacramenta, aut a servo auferre claves, aut præterita benevolentia communicatione privare, aut ei torvum oculum ostendere, claves arcæ abscondere, fores claudere (1). Ita nec etiam licitum est (nec clam) negare Communionem pœnitenti, aut eum monere, postquam ei denegata fuit absolutio, ut diximus præc. n. 124., et ut dicunt commuiter Tourn. Conc. Mazzot. Croix Holzm. etc. contra Petrocor, qui pro

(1) L. 6. n. 656.

secitat s. Bonavent. s. Thomam s. Antonin. et alios, qui olim tenebant posse negari ; sed hodie oppositum certum est ex Decr. Innoc. XI. superius relato. Dicunt contra Cast. Bon. Habert. Ant. Spor. etc. posse confessarium ex notitia confessionis cautiorem se reddere in custodiendis bonis, et in socordia sua removenda, modo non ingeratur suspicio peccati, nec adsit exprobratio aliqua pœnitentis ; et huic adhæret s. Thomas (2) dicens : *Potest (confessarius) dicere Prælato, quod diligentius invigilet, ita tamen quod contentem non prodat.* Sed hæc omnia reprobat P. Conc. et non immerito, dum hæc in proxim deducendo difficulter quis evitare potest omne periculum revelationis aut gravaminis. Cæterum advertendum 1. regulam ab omnibus acceptam esse, etiam a P. Concina, licere uti notitia confessionis, quoties non subest nec gravamen, nec revelatio ; unde bene potest confessarius ex illa mores suos componere, pro pœnitente orare, humanius cum eo tractare, casui studere, in interrogationibus se dirigere, aut instruere, aut alios monere in generali, ab aliquo damno cavere (3). Et ita etiam dicimus quod, sublato periculo revelationis aut gravaminis, confessarius sciens pollutam esse ecclesiam, potest, imo debet abstinere a celebratione, ut dicunt Lug. Aver. Tamb. contra Coninc. Sporer. Silvest. etc. (4). Advertendum 2. quod si quis prætenderet beneficium, et Superior extra confessionem sciret ipsum esse indignum propter aliquem defectum ætatis aut scientiæ, etc. non solum potest, sed etiam debet ei denegare suffragium, licet ex confessione cognovisset aliquod ejus crimen, ut dicunt Merbes. Natal. de Alex. et Petroc. cum s. Thoma (5). Nec obstat quod pœnitens tunc posset suspicari

(2) Suppl. q. 11. a. 1. ad 1. — (3) L. 6. n. 657. v. communiter. — (4) N. 660. — (5) In 4. d. 21. q. 3. a. 1. ad 4. et vide l. 6. n. 657. v. si vero.

ex confessione ei denegari beneficium, quia licet adsit obligatio vitandi rationabiles suspiciones, non autem suspiciones, et conjecturas leves et irrationabiles, quas facile callidi suspicantur, ut docent Lugo cum Medin. Castr. Scot. et Croix, cum Gob. Tamb. Gorm. et s. Thoma (1) qui dicit : *Si a motu subditi ab administratione possit inducere ad manifestandum peccatum in confessione auditum, vel ad aliquam (nota) probabilem suspicionem habendam de ipso, nullo modo Prælati debet subditum remove (2).*

160. Dicit Roncaglia, et merito, quod si confessarius cognoverit ex confessione, aliquem esse malæ conscientia, non potest ideo (sine alia causa sufficienti) se excusare ab eo audiendo, si ille iterum redit ad confitendum, quoties ex excusatione aliis ingeret suspicionem ; secus autem dicendum, si confessarius esset solus, et aliquo prætextu abiret, aut se excusaret ne eum audiret. Sed huic ultimo acquiescere nequeo, quia talis fuga aut excusatio redderet confessionem odiosam tam pœnitenti, quam aliis in genere ; nam si fideles scirent confessarios ex notitia confessionis posse prætextus fingere ut eos auferant, hoc eis occasio esset ut confessionem odio haberent. Unde dico quod in tali casu confessarius tunc tantum potest pœnitentem non audire, cum jam prius ex alio motivo statuerat aliam non excipere confessionem (3).

161. Quæritur 1 an confessarius possit se cavere ab aliquo damno sub aliquo prætextu, si cognosceret ex confessione sibi parari insidias in vitam et bona ? Si abest revelatio sigilli et pœnitentis gravamen, procul dubio potest ; sed dubium restat, utrum possit, quando ex confessarii actionibus insidias parantes argumentari possent confessionem factam a complice de insidiis paratis ? Per-

(1) Quodlib. 4. a. 43. — (2) L. 6. n. 661. — (3) N. 659. v. notand. sub fin.

mittunt Castrop. Wig. Laym. Petroc., etc. quia tunc, ut dicunt, confessarius non revelat peccatum confessum, sed tantum confessionem peccati factam. Sed merito negant Lugo Sanch. Ronc. Salm. Mazzotta, etc., quia tunc semper intervenit revelatio indirecta, dum, talibus circumstantiis positis, non tantum revelatur confessio, sed indirecte etiam peccatum confessum, aut saltem præbetur rationabilis suspicio.

162. Quæritur 2. an cum confessarius requisitus est de schedula confessionis, possit eam exhibere pœnitenti non absoluto ? Diversæ ad sunt sententiæ, sed communior et probabilior cum Laym. Ronc. Croix Spor. Elbel Holzm., etc. (contra Bonac. et Lugo) ita distinguunt : Si schedula loquitur de sola confessione, illa non debet negari ; quia si negaretur, ex una parte revelaretur pœnitentis indispositio : ex alia, si concederetur, non jam testificaretur absolutio data, sed tantum confessio facta, quæ jam revera facta est. Secus autem, si confessarius deberet scribere schedulam, quod pœnitens sit absolutus ; quia tunc non obstat sigillum, cum mendacium juxta omnes sit intrinsece malum, et in nullo casu dicendum est. Attamen si schedulæ essent jam impressæ, et ibi assereretur etiam absolutio data (quod a prælati permitti numquam deberet), tunc mihi videtur probabile cum aliis (quos consului), licite posse eam præberi etiam non absolutis, saltem cum prælam eam petunt, quia tunc confessarius nec dicit nec scribit aliquod mendacium, sed tantum facit illam actionem præbendi schedulam, quam cæteroquin negare non potest, quin pœnitentis indispositionem manifestet (4).

163. Quæritur 3. an confessarius possit vitare pœnitentem qui ei minatur mortem, ob absolutionem quæ ei denegatur ? Respondetur cum Lugo et Ronc. quod bene potest ab eo au-

(4) l. 6. n. 639.

fugere, quoties non datur aliis suspicio denegatae absolutionis; nam illa minae jam non sunt confessio, aut peccata narrata in confessione, sed sunt peccata commissa intra confessionem. Quod si non posset auferre quin suspicionem istam ingerat, tunc pro absolutione recitare potest aliquam orationem. Nec obstat dicere quod ista videretur simulatio administrationis Sacramenti; quia tunc eveniret simulatio, quando diceret illam orationem, ut crederetur absolutio; secus vero cum profert tantum ut liberetur ab illa vexatione. Posset etiam, ut dicit p. Cardenas, ut liberaretur a vexatione, proferre formam ita: *Ego te non absolvo*, prolato verbo non submissa voce; vide dicenda in *Append. 3. de exam. Ordinand. n. 16. (1)*.

164. Quæritur tandem 4. an liceat in hac materia sigilli uti opinione probabili? Gobat. Croix Diana, etc. dicunt tantum expedire ut teneantur opiniones quæ magis favent sigillo: sed dicit melius p. Viva, non licere uti scientia acquisita per confessionem, nisi quando moraliter certum est, aut saltem probabilissimum (adeo ut oppositum non sit probabile) non adesse aliquam fractionem sigilli, aut aliquod gravamen poenitentis. Et duplici ratione hoc asserit: primo quia sic requirit reverentia debita Sacramento. Sed hæc ratio sufficienter non convincit, dum dicunt multi graves aa. Pontius Sanch. Salon. Vasq., etc. non deberi majorem reverentiam quam probabilem tam præceptis divinis, quam Sacramentis. Secundo propter periculum gravaminis poenitentis, quia etiam gravamen probabile odiosam reddit confessionem. Hæc ratio est valde fortis, et effecit ut a prima sententia ad hanc veniret: quandoquidem ex una parte non licet uti opinione probabili in præjudicium juris certii quod possidet proximus, ut jam dictum est *Tr. 1. n. 21.*; ex alia parte certum (4) N. 659.

est quod poenitens possidet jus ne gravetur ex sua confessione; quare non licet confessario uti aliqua opinione, quæ potest afferre probabile gravamen poenitenti (2).

CAPUT IX.

De sollicitatione in confessione.

165. Bulla Gregorii XV.
 166. Punct. I. Claus. I. In actu, etc.
 167. Claus. II. Sive ante, etc.
 168. Claus. III. Occasione confessionis.
 169. Prætextu confessionis.
 170. Claus. IV. Extra confessionem, etc. An requiratur simulatio, etc.
 171. Punct. II Casus in quibus denuntiandum est.
 172. Casus in quibus non.
 173. Si mulier sollicitat confessarium.
 174. An confessarius divertens ad tacitus, etc.
 175. Si emendatus, etc.
 176. Punct. III. An poenitens possit absolvi antequam denuntiet? et an teneatur epistola, etc.; et si, cum possit ex se, repugnet, etc.
 177. De excommunicatione quam incurrit.
 178. Si admonitio non est profutura.
 179. Debet fieri denuntiatio, licet non probetur, etiam ab aliis qui sciunt, etc.; et licet sit occulta sollicitatio.
 180. Punct. IV. Quid si sollicitatio dubia.
 181. Qui laudat pulchritudinem, etc.
 182. Casus particulares.
 183. De inhabilitate sollicitantium ad celebrandum.
 165. Ex Bulla Gregorii XV. tenentur confessarii ad monendos poenitentes de obligatione denuntiandi Episcopis illos sacrilegos confessarios qui eos ad turpia sollicitassent. Primum omnium juvat hic adnotare verba præfatæ Bullæ, anno 1622. *Omnes sacerdotes, tam sæculares, quam regulares, qui personas, quæcumque illæ sint, ad inhonestam inter se, sive cum aliis quomodolibet in actu sacramentalis confessionis, sive ante, sive post immediate, seu occasione, vel prætextu confessionis, etiam confessione non secula, sive extra confessionis occasionem in confessionario,* (2) N. 633,

aut in loco quocumque ubi confessiones audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos, et inhonestos sermones sive tractatus habuerint. Et inde subjungitur: *Mandantes omnibus confessariis, ut suos poenitentes, quos noverrint fuisse, ut supra, ab aliis sollicitatos, moneant de obligatione denuntiandi sollicitantes, seu tractantes, etc. inquisitoribus, et locorum Ordinariis.*

PUNCTUM I.

EXPENDUNTUR CLAUSULÆ APPOSITÆ IN BULLA GREGORII.

166. Clausula I. *In actu sacramentalis confessionis.* Ad hoc sufficit ut confessio inchoata sit, licet non perfecta. Et hic nota denuntiandum esse confessarium qui intra confessionem daret chartam poenitenti, in qua ad venera eam incitaret, ut haberet ex propositione 6. damnata ab Alexandro VII.; idem currit si in confessione diceret poenitenti ut expectet domi: aut si interrogasset ubi habitet, et deinde ad eam accederet et sollicitaret, quoties ex circumstantiis dignoscereur quod interrogatio facta sit sine sollicitationis; ita recte dicit Bonac. et Bordon. (1).

167. Clausula II. *Sive ante, sive post immediate.* Illud ante immediate intelligendum est ita stricte, ut nullo intercedat intervallum inter sollicitationem et confessionem, ut communiter dicunt Bos. Passer. et Delben. apud Ronc. Si autem, dum mulier ante sedem confessionalem confessura manet, confessarius non casu, sed ex proposito manibus aut pedibus eam tangeret, certe denuntiandus esset. Si vero confessarius eam sollicitasset occasione quod poenitens petisset ab eo confiteri, dicimus cum Bordon. (contra Salm.) non propter hanc clausulam denuntiandum eum esse, sed per clausulam III. *Occa-* (1) l. 6. n. 676.

sione confessionis, quoties confessarius uteretur illa petitione ad eam sollicitandam; secus vero cum uteretur ea tantum ad colloquendum, et deinde tentatus sollicitasset (2). Pariter illud post immediate intelligitur quando nulla alia intermediat actio, ut communiter Salm. Potestas Hurtad. Peyr., etc. Hinc dicit Potestas, quod cum poenitens jam discessisset a confessionali, et hic postea eam sollicitaret, non est denuntiandus; sed si immediate post confessionem ei diceret: *Expecta paulisper*, et post aliquod intervallum (non autem die sequenti) accederet, et eam sollicitaret, tunc denuntiandus est, licet in principio de alio negotio tractaret, quia tunc ille tractatus prudenter præsumitur fictus. Nihilominus quidam doctor hoc negabat, et non abs re, si illud negotium, de quo in principio loquitur confessarius, esset magni momenti, et prætextus non appareret. Proculdubio denuntiandus est, si diceret poenitenti: *Hodie me expecta domi tue*, et postea nulla occasione negotii magni momenti eam sollicitaret. Idem currit, si statim a confessione in aliquem locum secretum conduceret. Idem, si immediate post confessionem illa accedente sibi ad deosculandum manum, ipse malitiose adstringeret manum illius (3).

168. Clausula III. *Occasione, vel prætextu confessionis.* Occasio intelligitur quando confessarius invitat poenitentem, vel poenitens confessarium ad veram confessionem: *Prætextu* vero ad confessionem fictam. Et 1. in quantum ad occasionem, si confessarius requisitus a poenitente ad excipiendam ejus confessionem, sermonem alio diverteret, et eam sollicitaret, jam ex hac clausula denuntiandus est, licet non adhuc in confessionali sedisset, nec mulier genuflexisset, ut dicunt communiter Castrop. Salm. Ronc. et Potestas (4). Idem hoc currit, licet mulier pete- (2) N. 676.—(3) l. 6. n. 677.—(4) N. 678.